

• DOMOLJUB •

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inserati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 1.

V Ljubljani, dné 4. januarja 1900.

Leto XIII.

JEZUS.

V morju večnosti je zatonilo stoletje. Nova zarja blišči na obzorju, odpirajo se vrsta novega stoletja. Prva beseda, prvo ime, ki je izgovorimo ob tem slovesnem trenutku, bodi presladko ime Jezus! Narodi se klanjajo letos temu svetemu imenu, po neštevilnih cerkvah odmeva, v milijonih src kraljuje to ime. V tem imenu je rešenje, v tem imenju je upanje, saj je napovedal angel nebeški o njem:

„Jezus — on bo odrešil svoje ljudstvo“
(Mat. 1, 21.)

Da, s tem imenom na ustnicah prestopimo prag novega stoletja! Preglejte zgodovino vsega človeštva in odgovorite nam: Ali je mogoče uševati prečudne boje človeštva, ako se ne veruje v dve nevidni sili, ki vlivata nadčloveško moč v srca bojevnikov in jih tirata v dva nasprotna tabora? Ali more razložiti satansko sovražstvo in požrtvovalno ljubezen, trinoštvo in mučenje, kdor ne veruje, da v svetovni zgodovini človeška dejanja vodita dva vpliva: moč hudobe po nasledkih izvirnega greha, in moč božja po milosti?

Svetovni boj.

Med tema dvema silama omahuje človeštvo. Bog je dal človeku svobodno voljo; čemur hoče, odpre svoje srce. Zato se tudi ljudstva nagibajo sedaj sem, sedaj tje. V vsakem ljudstvu se povspnó nekateri kvišku, da vodijo ljudstvo in mu delajo „politiko“, in kakršni so ti, tako smer dobi razvoj ljudstva. Ljudstvo je v naših časih po navadi boljše, nego oni, ki ga zastopajo, ker se navadno po brezobzirnosti, po denarnih in drugih sredstvih povspenjajo kvišku oni, ki hočejo kaj veljati. So pa tudi drugi, ki zastopajo pravico in poštenost, in tako nastanejo stranke. Ni bilo časa brez bojev in brez strank, kar živi človeški rod na zemlji.

Pred sto leti.

Na pragu novega stoletja stojimo, in zato se oziramo na prejšnje stoletje nazaj, da vidimo, kaj smo preživeli in prestali. Ves razvoj devetnajstega stoletja se da označiti z dvema besedama: Nadaljevanje revolucije in protikrščansko mišljenje. Poglejmo le za sto let nazaj! Leta 1789 se je začela francoska revolu-

cija, ki je trajala v raznih oblikah do ustanovitve francoskega cesarstva pod Napoleonom l. 1804. In kaj je bil njen namen? Hoteli so odpraviti krščanstvo. Hoteli so že l. 1790, da bi se škofje volili kakor poslanci od vseh, tudi od judov, in da se vzame pappežu vsa oblast. Štiristo duhovnikov, ki niso hoteli priseči na to, so takoj umorili. L. 1792. so prišle do vlade najhujše krvoločne zverine. 6000 rabeljnov s 44.000 giljotinami (morilnimi stroji) so poslali po francoski deželi, da so pokončali vsakega, ki se ni udal njihovim nazorom. 5. oktobra 1793. so odpravili krščansko pratiko z nedeljami in prazniki in so vpeljali tedne po deset dni. Od duhovnikov so zahtevali, da še oženijo in odpovedo krščanstvu. Cerkve so oskrunili. Dne 10. novembra l. 1794. so neko javno nesramnico vozili po Parizu kot „boginjo pameti“ in jo prepeljali v stolno cerkev, da jo javno molijo. Boga ni več, naš bog je le pamet! so vpili. Namestu krščanske božje službe so vpeljali „člaščenje pameti.“ Pa oni, ki so to storili, so svojo predrznost kmalu plačali s smrtjo. Strmoglavili so jih drugi in jim sekali glave. Dne 8. maja l. 1794. je že konvent (državni zbor) izdal zopet postavo, „da je Bog“. Preganjanje cerkve in ropanje njenega premoženja pa je trajalo dalje.

Prekucija je imela pa tudi namen, osvoboditi ljudi vseh postav. Vsi naj bodo enaki! vpili so revolucionarji. Zato so umorili kralja in odpravili plemstvo. Prvi stan je bilo v državi prej plemstvo, drugi duhovstvo, tretji pa meščanstvo. Tretji stan — meščanski je delal prekucijo, da dobi vso oblast v roke in podere vse druge. To je izpeljal in ustvaril republiko ali ljudovlado. A ta ljudovlada je bila osnova na podlagi brezboštva in nasilstva, zato je bila nje vlada krvava in grozovita. Ljudstvo je bilo izročeno pustolovcem, grozovitežem in kapitalistom.

XIX. stoletje.

Stoletje, ki se sedaj končuje, je nadaljevanje francoske revolucije. Brezbožnost si je vzela ta prekucija za podlago, in razne države v Evropi so jo sprejele v svoje postave. Med temi temeljnimi postavami je na primer ta, da se sme prosto učiti po šolah brezboštvo in da se državi ni treba ozirati na krščanstvo. Ti državniki, ki nadaljujejo francosko prekucijo, pravijo, da je cerkev podložna državi, da le uradniki smejo odločevati cerkvene stvari, da so vse vere enako vredne itd. Ti državniki pravijo celo, da je versko življenje državi škodljivo, ne spoštujejo nedelj in praznikov, ovirajo škofo in duhovnike in celo podpirajo brezbožne in državi nevarne nauke in stranke.

Plemstvo je začelo propadati po prekuciji, meščanstvo se je pa dvigalo. Meščanstvo je dobilo

v svojo roko trgovino in tovarne. S tem je pa meščanstvo obogatelo, in v državi je zavladovala denarna sila, razvilo se je denarno gospodarstvo. Začela se je divja gonja za krivičnim mamonom, v kateri je največ dosegel oni, ki je bil najbolj brezobziren in nepošten. Največ denarja je pridobilo judovstvo in je postalo po svojem bogastvu prva svetovna moč.

Liberalizem — kapitalizem.

Ti, ki zagovarjajo svobodo gospodarstva, ki pravijo, da mora država podpirati bogataše, da jih pa ne sme nikdar odirati, kadar izsesavajo ubogo ljudstvo, imenujejo se liberalci. Zato so prijatelji bogatašev in sovražniki kmečkih zadrug, posojilnic in delavskih podpornih društev. Oni plačujejo bogato vsakega, ki kmečko in delavsko ljudstvo razdvaja in odvrča od združenja, ker čutijo, da potem ljudstva več dreti ne morejo, kadar se združi. Oni podpirajo nesramne knjige, njim je vseč, če se razširja brezbožnost in nepoštenost, ker se v takih razmerah najboljše počutijo in delajo najboljše kupčije.

Lačni smo!

Kmečki stan pa peša. Kako radostno so pozdravili kmetje v sredini tega stoletja prostost! Nehala je odvisnost, zasijala je zarje svobode! A glej nesreče! Prej je bilo hudo hlapčevati, a še huje je sedaj, ko vzdihuje ves stan pod strašnimi bremenmi. Svobodo imaš, kmet — svobodo za stradanje! Razbit in razkropljen si, ubogi kmečki stan! Vsi te izkoriščajo, vsi od tebe žive, pa te zatirajo in ti ne puste svobodnega dihanja.

Obrtni stan hira in umira. Veliki bogataši, judovski tovarnarji in trgovci so ga skoro uničili. Veselo, zadovoljno življenje malega obrtnika, ki je prej delalo meščansko življenje tako prijetno in brezskrbno, je izginilo. Mojstri »falirajo«, srednji stan izginja. Zato pa raste:

Delavski stan, ki ni več samostojen, ampak je brez posesti, živeč iz roke v usta le od vsakdanje plače. V tovarnah je njegov dom, tam pušča svojo moč in svoje zdravje — za drugega, za bogataše.

Socijalizem — anarhizem.

Razbijmo vse! vpijejo neštnevilne množice delavskega ljudstva. Odpravimo državo, razrušimo zakon, pobijmo duhovnike, razdelimo vse premoženje, uživajmo tudi mi brez dela, brez skrbi, dokler se ne zvrnemo v grob! Saj ni Boga, saj ni pravičnosti. Oblast je nasilstvo, osebna lastnina je tatvina, vse je vseh, vsi smo enaki, vsi smo bogovi! In oni, ki so socijalisti, pravijo, da morajo narediti novo državo; v kateri bo vse vseh in si bodo v resnici vsi

enaki, oni pa, ki se zovejo anarhisti pravijo, da sploh ne sme biti nobenega reda, nobene vere, nobene države, nobenega kralja, ampak, da morajo vsi čisto prosto, brez vlade, živeti in uživati.

„Množica se mi smili!“ (Mat. 15. 32.)

Koliko krivic, koliko zmot, koliko nereda je sedaj na svetu! Na to razdivjano množico pogleda usmiljeno Jezusovo oko, njegovo sveto srce čuti trpljenje ljudstva, in njegove dobrotne ustnice govoré tolažilne besede:

»Množica se mi smili, kernimajo kajjesti, in jih nočem lačnih pustiti, da na potu ne omagajo.« (Mat. 15. 32.)

Bogate farizeje Jezus ostro opominja, napuhnjene pismarje odločno zavrača, z mogočnjaki neče imeti opraviti. On hoče ljudstvo združiti, ljudstvo organizirati v krščanski družbi:

»Kadar je pa množice videl, so se v srce smilile, ker so bile nadložne in razkropljene, kakor ovce, ki pastirja nimajo.« (Mat. 9. 36)

Ljudstvo se smili Jezusu. Jezus noče le temu ali onemu dobro, ampak on želi občnega blagra, občne sreče. Zato se mu smili razkropljeno ljudstvo, ki ne uživa dobrote urejene družbe, zato se mu smili nadložno ljudstvo, ki vzdihuje pod bremenom, pod davki in pod težo grehov. On jim hoče biti pastir, ako ga hočejo poslušati in ubogati. On jim hoče dati telesnega kruha in jih hoče pri tem hraniti tudi s sladko jedjo nebeških nauk: »Nočem jih lačnih pustiti!«

XX. vek.

Pogumno tedaj vstopimo v novi, v dvajseti vek! Če je bilo devetnajsto stoletje vek bojev in krivic, bodi prihodnje stoletje vek sprave in pravice. Koliko iznajdb je ustvarilo prejšnje stoletje! Železnice, brzojavi, telefoni, neštevilni stroji pomagajo človeštvu. A žal, da so služili doslej le bogatašem. Ljudstvo pa je ubožalo. Naša naloga bodi, da vse pridobitve nove dobe služijo revnemu ljudstvu! Zato hočemo delovati s poukom in z združevanjem ljudstva. Naš vodnik pa bodi presveto ime Jezusovo, s katerim stopamo pogumno v novi vek! Srečno novo leto! Brez strahu naprej! Živel Jezus!

Vojska med Angleži in Buri.

Ob sklepu svojega poročila je omenil zadnjič „Domoljub“ usodnega angleškega poraza na Natalskem bojišču ob reki Tugela nekaj milj severno od mesta Kolenzo. Ta poraz je bil do sedaj najsramotnejši in skoro bi rekli odločilen za vojsko v Južni

Afriki. Da je temu res tako, razvidijo lahko čitatelji iz naslednjih kratkih podatkov, ki so posneti iz angleških virov. V svojo sramoto pa menda sicer lažnjivi Angleži vendar ne bodo lagali. Tu se toraj pripoveduje, da je 20.000 Angležem stalo nasproti le 3000 Burov in ti so skoro brez vsakih izgub zapolnili angleško armado v beg, pobili jim malone vse konje in se polastili 10 topov, jednega so jim pa razbili. Spočetka so se sicer s takim napadom izenačeni Angleži obupno borili in ko je bilo bojišče že pokrito s trupli ubitih in ranjenih, so še jedenkrat poskusili svojo srečo, toda zaman in v še večjo pogubo. Več milj daleč, pravijo, je bilo pokrito bojno holje s trupli padlih vojakov in konj. Častnikov je padlo neprimerno veliko. General Buller je izgubil v tej bitki z ujetimi vred do 3000 mož. — Od tega časa dalje Angleži mirujejo na vsi črti. Vlada je v naglici imenovala novega vrhovnega poveljnika Roberta, ki pa pride na bojišče še le sredi januarja in prevzame nadaljno vodstvo, ker so se vsi dosedanji angleški generali pokazali popolno nesposobne za vojevanje. Na tega novega moža stavijo Angleži sedaj zadnje nade, a bržkone tudi ta več ne opere sramotnega madeža angleškega orožja, kajti novih močij, ki bi se mogle meriti z junaškimi Buri, ni več dobiti, burske vrste se pa vsak dan množe z vstajniki, ki se zbirajo v vseh delih angleških pokrajin v Južni Afriki. Prišlo je že tako daleč, da se vlada boji za Kaplandsko kolonijo in namesto, da bi ob novem letu zasedli glavno bursko mesto Pretorijo, bi še kmalu trda šla za angleški Kapstadt. Večinoma vsa angleška vojska je na raznih krajih tako obkoljena od nasprotnika, da se niti ganiti ne more. Pomanjkanje živeža, streliva in prevoznih sredstev, ki muči posamne angleške posadke, vse to dobro služi Burom, da se jim bo brez napora udal sovražnik na milost in nemilost.

Nekaj pregovorov.

Če prosinca grmi, slabo vreme sledi.

Če prosinca ni snega, to ga mali traven dá.

Če prosinec ne zmrzuje, ne sneži, rad sušec to namoesti.

Če prosinca zeló lisica laje, huda zima še potem nastaje.

Jasni dnevi prosenca so veselje Dolenjca.

Je prosenca mokrilo, bo grozdje slabo storilo.

Malo vode prosinca, daje preobilo vinca; prosinec mnogokrat naznanja v vodi, da malo bo v sodi.

Prosinca gorkota — v jeseni sirota.

Prosinec mili — Bog se usmili!

Prosinec mrzel da poka, sadje v jeseni in moka.

Vidiš prosinca komarjev igrati, treba je s senom prav varčno ravnati.

V prosincu toplota — v svečanu mrzlota.

V prosincu zelena ledina, slabo bo gleštala živina.

Listek.

Venec in krona.

Povest iz časov apostolskih.

Spisal Anton de Waal. — Poslovenil J. V.

Prvo poglavje.

Priscilijanska vila.

Bilo je po leti 64. leta po Kristusovem rojstvu. Rimsko cesarstvo je takrat vladal cesar Neron. Prvih pet let je bilo vladarstvo tega cesarja razmeroma ljudomilo, pozneje pa je postajalo od leta do leta bolj kruto in neznosno. Najboljše in najplemetejše može je spravil s pota; namesto njih je zbral Neron okoli sebe krdelo najpodlejših ljudi, največ osvobodencev, ki so se laskali njegovim strastem in ga tako priganjali k vedno hujšim zmotam in hudobijam. Med drugimi je bil pri njem glediščni igralec Alitir, Jud, v največji milosti: ko se je podal Neron na Grško, pustil je doma kot svojega namestnika osvobodjenca Helija s tako neomejeno oblastjo, da je smel ta zapleniti premoženje, poslati v pregnanstvo in obsoditi k smrti celó viteze in senatorje (starejšine), a še obvestiti mu ni bilo treba poprej cesarja. Vsemogočen pa je bil pri cesarju Tigelin, sodrug njegovih pregreh in razuzdanosti; ta si je znal skozi celo dobo njegovega vladanja ohraniti neomejen vpliv; ko pa je čutil, da se bliža Neronu padec, je pa izdal cesarja in prestopil k njegovim sovražnikom.

Če so potomci starih plemenitaških rodbin sploh z največjo nevoljo gledali to početje v cesarski palači, studilo se je isto tem bolj nekemu možu, ki ni moral biti le z očesom plemenitaža, temveč tudi s celo resnobo krščanskega mišljenja priča take propasti na dvoru. Senator Pudent in njegova plemenita soproga Sabinila sta bila pri prvih izmed plemenitih rodbin, ki so v Rimu sprejele krščanstvo. Njun sorodnik, od Petra v Cezareji krščen stotnik Kornelij, je vpeljal tega apostola v njuno hišo, ko je prišel prvič po rešitvi iz Herodovega jetništva v Rim; kmalu je prevzel Jezusov nauk njuni srci takó, da sta se dala oba soproga s svojimi otroci vred, z Novatom in Timotejem, Pudencijano in Praksedo, od Petra krstiti; njim se je pridružila tudi Priscila, priletna mati senatorjeva.

Razen krasne in bogato opravljene palače na eskvilinskem hribu — v gosposki ulici — je imel senator tudi velika posestva v rimski okolici in po raznih pokrajinah italjskih. Zlasti odkar se je vladar-

stvo cesarjevo obrnilo tako pod zlo, je preživel poletje redno na posestvu v Kampaniji ali pa ob jezerih v Gorenji Italiji, kjer je uspešno deloval za razširjenje krščanstva med svojimi sužnji. V letu, v katerem se pričinja naša povest, si je izbral za poletno bivališče svojo vilo na salarski cesti blizu Rima to pa zató, ker sta se ravno takrat oba apostolska prvaka po dolгих potovanjih zopet vrnila v večno mesto k svoji čredi.

Pudent je podedoval to vilo po svoji materi Priscili; tam je sezidal tudi lastno rodbinsko grobišče, v katero so položili prvo njegovo mater. V spomin nanjo je dal vili materino ime in to ime je ohranila do današnjega dne tudi katakomba, ki se je pozneje razvila okoli rodbinske rake Pudentove.

Eno izmed večjih dvoran je spremenil senator v oratorij (kapelico), kjer je kot dober krščansk hišni oče zjutraj in zvečer svojo rodbino, svoje goste in posle zbiral k skupni molitvi. Tam sta tudi apostola Peter in Pavel od časa do časa »lomila kruhe«; to je bil vselej velik praznik za Pudenta, če je bila rimska cerkev zbrana pod njegovo streho okoli altarja in cela krščanska občina pogoščena pri njegovi gostoljubni mizi. Takrat sta si pobožna zakonska štela v največjo čast, da sta mogla sama streči gostom; posebno ljubezen in skrb sta pa obračala na reveže in sužnje, ki so v Jezusu Kristusu postali njuni bratje.

Tak praznik je obhajal senator tudi danes; bilo je 17. julija. Že na vse zgodaj hiteli so verniki po salarski in po ovinkih tudi po nomentanski cesti proti vili. Te previdnosti je bilo treba vsled velike poletne vročine in pa zato, da ne bi vzbudili pozornosti. Sicer so smeli takrat kristijani še prosto spoznavati svojo vero, ker so jih pogani imeli samo za neko ločino judovsko; Judom pa so že prejšnji cesarji bili podelili versko prostost. A že od nekdaj so Rimljani visoki in nizki zaničevali in sovražili vse kar je bilo judovsko; in tako je isto zaničevanje in sovrašтво zadelo tudi kristijane. Vrh tega so se Judje vedno prizadevali, kako bi kristijane izključili od uživanja tistih ugodnosti, ki so bili njim podeljene. In takó so se kristijani skrbno ogibali vsega, kar bi bilo moglo nanje obrniti pozornost in vzbuditi sovrašтво rimskega ljudstva.

Bil je nepopisno častitljiv zbor, ki se je zbral pri Pudentu k službi božji; nekatere navzočih poznamo iz listov sv. Pavla. Tu je bilo videti Prisko in njenega soproga Akvila, katera slavi apostol kot svoja sotrudnika v Jezusu Kristusu; Andronika in Junija, ki sta bila s Pavlom vred v ječi; Amplijata, katerega imenuje apostol svojega ljubljenca v Gospodu in čegar grob so pred nekaterimi leti našli v katakombah sv. Domitile;

Rufa in njeno mater; pobožne žene Marijo, Trifeno, Trifozo, Perzido, Olimpijo in veliko drugih.

Peter, obdan od prvih mašnikov in dijakonov rimske cerkve, je opravljal svete skrivnosti in je lomil zbranim kruh življenja; Pavel pa je z mogočno silo svoje velike zgovornosti pridigal o veri v Jezusa Kristusa in o tem, kako se mu je treba popolnoma posvetiti, če tudi za ceno lastnega življenja. Ali ni sivi apostol narodov govoril, kakor bi v preroškem duhu slutil bližnje preganjanje, ko je v svojem pretresljivem govoru kazal na krvavo žrtvo, na žrtvo lastnega življenja? — Vsaj Pudent je umeval tako te besede; tudi njegovo srce je prevečevala neka tajna slutnja bližnjih težkih dni. Toda namenoma je odganjal od sebe take tožne misli. Saj je bil današnji dan zanj zlasti še zato posebno prazničen, ker sta bila njegova sinova Novat in Timotej sprejeta v število levitov in sta imela danes prvič opravljati svojo službo pri altarju. V pristrčni molitvi ju je posvetil Bogu in njegovi službi. Enako požrtvovalno je daroval nebesom svoji mlajši hčerki, mali deklici Pudencijano in Praksedo, ko ju je v duhu polagal iz naročja pestunje na altar.

Kakor duh kadila še dolgo potem napolnjuje cerkev, ko je že končana služba božja, tako je tudi v senatorjevih prsih še čez dan ostala pobožna zbranost, ki je zjutraj dvigala njegovo dušo k Bogu. Ko so se torej po obedu gostje polagoma razšli in se posamezni ter po raznih cestah vrnili v mesto, zaželel je po obeh apostolih, da v pogovoru z njima dobi nove hrane svoji duši.

V tem hipu pa mu naznanijo, da ga je prišel nekdo obiskat in da želi z njim govoriti. Nehote se mu nagubanči čelo, ko sliši ime obiskovalčeve. A ni bilo samo naravno mrzenje rimskega plemenitaža do osvobojenega sužnja in barbara, ki je menil z nesramnostjo, predrznostjo in svojo službo na dvoru zakriti madež svojega rojstva, kar je nagubanci čelo senatorju; velikoveč je storil to stud nad tem, kako in s kakšnimi sredstvi si je ta mož pridobil one zaklade in časti in v kakšne namene jih porablja. Alitir, jud, igralec in mogočni ljubljeneč cesarjev je bil napovedani obiskovalec.

Kaj neki hoče pri njem?

Oglejmo si tega moža, preden pride k Pudentu. Postave je majhne, slabotne, glave plešaste, nosú — čiste judovske pasme. Skrbno nagubana toga je iz najfinejše volne. Biseri, ki se blišče na njegovih prstih in močne dišave, ki se širijo okoli njega — vse to kaže, da se ta mož rad ponaša s svojim bogastvom. Alitir je jud; toda trudi se na vso moč, da bi ga imeli za Rimljana; od lastnosti svojega naroda je ohranil samo najslabše. Če tudi

zaničuje rimske bogove kot prazne malike, vendar spremlja brez spotike svojega cesarskega gospoda v tempelj kapitolinskega Jupitra k daritvam, in če je ravno sila, prisega pri vseh bogovih. On vé, s kakšnimi sredstvi si je pridobil naklonjenost Neronovo; zato se pa tudi ne plaši pred nobenim sredstvom, samo da si ohrani to naklonjenost. Visoko rimsko plemstvo mrzi in studi iz dna duše; tega in onega že je spravil v pesti rabeljnu. Celi Rim pozna njegovo moč in njegov vpliv in če ga tudi vsakdo zaničuje v srcu, je vendar dosti vitezov in senatorjev, ki se poganjajo za njegovo naklonjenost — seveda pod vladarjem, pri katerem je varno samo to, kar je nizko in prostaško.

„Odpusti mi, prejasni senator“, nagovori ga Alitir v najfinejši maniri rojenega dvornika, »ako me je zapeljala bajna krasota tvojih vrtov, da sem pretrgal svojo večerno vožnjo; rad bi zamenjal cestni prah za nekaj hipov s svežim vonjem cvetic in šumljanjem vodometa.«

„Moja vila je gostoljubno odprta vsakomur“, odvrne Pudent; »koliko bolj še le služabniku in prijatelju mojega vladarja!«

„Vi srečni ljudje“, nadaljuje Alitir, »bežite iz soparice in zadržlosti mestne v svoje hladne vrtove in loge, med tem ko zavidani služabnik in prijatelj cesarjev pod težo svojih opravil komaj najde kratko urico za skromen izprehod. — Nočem te motiti v uživanju miru, prejasni Pudent; dovoli mi le, da se nekoliko posprehodim po nasadih, da se nekoliko nasrkam večernega vonja in prisluškujem ptičjemu petju.«

»Za tako nenavadno in visoko osebo«, odvrne senator z vidnim premagovanjem, »stojé vrata moje vile vedno odprta. Ali naj te spremim in te na posamezne lepote opozorim?«

»Pri vseh bogovih, jasni Pudent, nikar! Zlorabil bi tvojo dobroto. Vrh tega je vse, kakor vidim, tako umetno in ukusno urejeno, da bi me tvoje spremstvo pri vsakem koraku proti moji volji sililo k laskanju. Kako me bo iznenadilo, če med tolikimi lepimi stvarmi nepričakovano naletim na najlepšo, na jamo z žuborečim studenčkom, na krasen kip ali na diven razgled doli po tiberski dolini. Dovolj, da se ti že naprej zahvalim za užitek in za veselje, ki si mi ga napravil s tem, da sem se — če tudi pozno — seznanil s teboj.«

Pudent je dobro umel rahlo očitiranje, ki je ležalo v poslednjih besedah; saj se je vedno ogibal tega človeka kot nevarne kače v kljub temu, da so se drugi senatorji strahopetno poganjali za naklonjenost tega malovredneža.

Ko je odšel Alitir, podal se je Pudent k apotoloma še vedno premišljujoč, kakšne naklepe bi

utegnil kovati jud proti njemu. Pri odhodu pa je ukazal svojemu zvestemu služabniku Evkarpu, naj skrivaj opazuje dvornika, ko se bo sprehajal po vrtu.

(Dalje.)

Na robu prepada.

Mož, ki je imel kakih 30 let, je preživel večino svojih let na tujem. Udal se je najhujšim strastem in tako je polagoma izgubil vero. Bil je vedno vesel in zapravljajal je denar, kar je mogel. Če se je govorilo v njegovi družbi o smrti, se je smejal zaničljivo, če se je govorilo o poslednjih zakramentih, je na vadno rekel: „V mestu je dovolj duhovnikov, med njimi se bo menda že dobil eden, da bo prišel k meni, če mi začne biti zadnja urica.“ — V dan svetega Reš. Telesa je šel s tovarišem na lov. Prijatelj — tovariš je imel še v mestu nekaj plačati, zato je zaostal, da poravnava dolg. Oni pa je šel dalje — v gozd. Pot ga je peljala vkreber čez pečine. Naenkrat mu spodrsne in on zdrči prek skal in pečin globoko v brezno. Od tu se je zvlekel z zlomljeno nogo in pobito glavo v grmovje, kjer je bilo precej mahu, da bi tu počakal pomoči. Hotel je klicati na pomoč, a niti glasu ni spravil iz sebe. Strah in padec sta mu vzela vse moči. Nikogar ni bilo v obližje in tako je ležal nesrečni mož tam, pobit, polmrtev v gozdu.

Videl je, da hodijo tam v daljavi po cesti ljudje, a priklicati jih ni mogel. Videl je tudi duhovnika, kako je hitel k nekemu bolniku z zadnjo popotnico. Obup se poloti nesrečnika, katerega je Bog tako očitno kaznoval. — Kmalu nato pade v nezavest. Pet ur kasneje dobi moža stara ženica, ki pohiti naglo v mesto in pripelje pomoč. Mesece in mesece je preležal bolnik, slednjič je vendar okreval. A noga mu je ostala zlomljena vse življenje. Ta velika nesreča ga je spametovala. Zdaj je spoznal prepad, večni prepad, ki je na njegovem robu živel toliko časa brezskrbno, nesramno, bogokletno. Postal je resen mož, in ko mu je napočila čez nekaj let zadnja ura, ločil se je s tega sveta spravljen z Bogom in ljudmi.

O, kako hude nesreče pošilja včasih Bog, da nas privede spet na pravo pot! Ostanimo torej raje sami na pravi poti, da nam ne bo treba hoditi v toliko preskušnjo! Ker na vse zadnje se lahko zgodi, da nam neskončni Oče te poskušnje niti ne pošlje, marveč nas pusti v prepadu, v katerega smo se strmoglavili sami in nalašč! A kaj potem?!

Spolnilo se je.

Nekateri pridejo v to veliko zadrego, da morajo imeti včasih po dolgem času spet opraviti s cerkvijo in njenimi služabniki, dasi jih sovražijo iz vse duše. Če hoče namreč kdo v sv. zakon stopiti, mora imeti poleg dovoljenja posvetne gosposke tudi privoljenje cerkvene oblasti. In opraviti mora spoved in poročiti se dati v cerkvi. Sicer je takim ljudem, ki so brez vere, strašansko, neznosno, toda kaj drugega hočejo storiti kakor spolniti, kar se zahteva od njih, če hočejo, da bo njih zakon veljaven tudi pred oblastjo. —

V zagorski vasi je bila končana poroka. Svatje so odhajali iz cerkve. Ko je stopil ženin skozi vrata, se je obrnil in zavpil: »Danes sem bil zadnji krat tukaj!« — Svatje so mu sicer to nekoliko zamerili, a ko so prišli na dom in se začeli gostiti ob preobloženih mizah, — pozabili so kmalu na to. — Drugo jutro je šel mladi mož spet na svoje delo v rudnik. Rekel je ženi, da pride zvečer domov. — Toda pozno v mraku so ga prinesli tovariši — mrtvega! Kamen mu je pal v rudniku na glavo in ga pri priči ubil. — Tako se je njegova kletev, da ne bo prišel nikdar več v cerkev, v nekaj urah grozno spolnila.

Pred nezgodo obvarovane.

V septembru t. l. se je prevrnil vlak, vozeč iz Mühlbacha v Neumarkt, pri Rohrbachu v vodo, ker se je udrl most. Prav s tem vlakom se je hotelo odpeljati tudi devet usmiljenk. Ena je šla kupit vozne listke za vse. Uradnik je razumel mesto 9 le 1. Ker so torej usmiljenke govorile in silile tovarišico naj gre še po onih osem listkov, zamudile so se toliko, da je med tem vlak odpihal — v nesrečo. Tako je obvaroval Bog svoje služabnice pred nezgodo.

Slovenski novičar.

Kranjsko.

(Deželni zbor kranjski) se je dnó 29. decembra sešel k prvi seji ter sprejel predlog, ki dovoljuje dež. odboru pobiranje deželnih naklad. Prihodnja seja bo še-le proti koncu januarja.

(„Slovenec“), edini katoliški dnevnik, ki vselej neustrašeno zastopa ideje krščanstva takó v verskem kakor v narodnem in socialno-gospodarskem oziru, z novim letom izhaja v povečani obliki, a vendar (vsled odpravljenega kolka) po nižani ceni. Po pošti prejeman stane za deželo 26 kron za celo leto, 2 k 20 h za en mesec. Vsem tistim, katerim denarna sredstva to dopuščajo, ta list prav toplo priporočamo v naročevanje! Pa tudi manj premožni bi si lahko omislili ta list, ako bi se jih po več združilo in bi list skupno naročili. Katoliški Slovenci, podpirajte dobre časnike!

(Prezentacije.) Za grof Lambergov kanonikat pri ljubljanski stolnici je prezentiral sedanji starosta te rodbine Frančišek grof Lamberg preč. gosp. dr. Frančiška Lampeta, profesorja bogoslovja in vodjo Marijanišča v Ljubljani. — Za župnijo Št. Jurij pod Kumom je prezentiran č. g. Frančišek Avsec, župnik v Brusnicah, za župnijo Slavina pa č. g. Matija Prijatelj, župnik v Strugah. — Umeščen je bil 20. dec. č. g. Jožef Volc na župnijo Velike Poljane pri Ribnici.

(Umrli) je na Igu ondodni župnik g. Jakob Dolenc po dolgi vodenični bolezni. — Naj počiva v miru!

(Umrli) je dne 18. dec. g. Janez Pavlič, vpok. duhovnik na Primskovem pri Kranju. Služboval je v Boštanju, Metliki, Cerkljah, Šenturški gori in letos je radi bolehnosti šel v pokoj. Bil je zelo priljubljen zavoljo svoje ljubeznivosti in vestnega spolnjevanja svojih dolžnosti. Naj v miru počiva!

(Škofovim zavodom), ki se nameravajo sezidati v Ljubljani, je posebno gorak ljubljanski občinski zastop. Ti ljubeznjivi mestni očetje, katerim je blagor ljubljanskega mesta deveta briga, snujejo nove, a čisto nepotrebne ceste ravno čez oni prostor, kjer se je določilo stavbišče za nove zavode. Čuje se, da namerava Presvetli zavode zidati kje drugje zunaj Ljubljane; od raznih krajev že prihajajo jako ugodne ponudbe; seveda, saj tako ne — rodni mestnih očetov in tako zaslepljenih volivcev, kakor Ljubljana, nima ves božji svet!

(„Vrtec in Angelček“), ta dva ljubljenca naše mladine bosta izhajala še dalje. Neprecenljive važnosti je dobro mladinsko berilo za ves narod. Dobro berilo se mora dati mladini že v najzgodnejši mladosti. Ni dovolj, da v mladinskih spisih ni le nič izpodtakljivega. Treba je berila, katero pišejo možje, ki so prošinjani od katoliških idej, in da te ideje krepko odsevajo v jasnih potezah iz njihovih spisov. Mladi rod mora v popolni jasnosti dobiti ideje, ki ga naj vodijo v poznejšem življenju. Taka lista sta „Vrtec“ in „Angelček“. Priporočamo ju sedaj še posebno zato, ker so liberalni učitelji ustanovili konkurenčen list proti njima. („Zvonček“, urejuje ga Gangl, izdaje Jelenc.) Ko smo videli vabilo na ta novi list in skrajno čudne podobe njegove, ki so pač moderne, ne pa lepe in mladini primerne, smatramo za svojo častniškarsko dolžnost, da svoje čitatelje vabimo k obilni naročbi na „Vrtec“ in „Angelčka“.

(Zgradba šmartinske župne cerkve pri Litiji) je dogotovljena v surovem zidovju blizu vrha. Spomladi se bode nadaljevala, do novembra meseca pa bode v vsem dogotovljena in po blagoslovljenju svojemu namenu izročena. Notranja oprava se bode mogla le polagoma oskrbeti.

(Gimnazija v Kranju) kaj dobro napreduje. Letos ima že sedem razredov in pet paralelk ter čez 500 dijakov in 15 profesorjev. Kranj je ponosen na ta odličen zavod.

(V Tržiču) bode ustanovila družba sv. Cirila in Metoda otroški vrtec. Tako je že sklenila vodstvena seja.

(Iz Tomišlja.) Poročati vam moram, da smo prejšnje liberalno županstvo, ki je volitev zavlače-

valo dve leti, vrgli med staro šaro in si izvolili novo. Župan je Janez Mavec iz Tomišlja, svetovalci pa: Janez Punčah, nadučitelj v Tomišlju, Janez Modic in Janez Krašovic iz Brega in J. Volek z Jezera.

(Prepovedana slovenska služba božja na Vestfalskem) Z Vestfalskega dohaja vest, da je nemška vlada patru Ananiji, ki je došel iz Brežic, da deli vestfalskim slovenskim delavcem pouk v veri v slovenskem jeziku, prepovedala vsak nastop ter pristavila, da bo tudi na drugih krajih proti slovenski službi božji nastopila z isto strogostjo. Lepa svoboda v „napredni“ Nemčiji!

(Osrednja gospodarska zadruga.) Deželno sodišče ljubljansko je dovolilo registrovanje pravil „Gospodarske zveze v Ljubljani, registrovane zadruge z omejeno zavezo.“ Zadruge namen bo: pospeševati združno organizacijo kmetijstva, pospeševati v obče kmetijsko gospodarstvo svojih udov, pospeševati trgovino in obrt svojih udov. Zdrružni deleži so: Glavni deleži prvi vrste po 1000 kron, glavni deleži druge vrste po 200 kron, trgovski deleži po 20 kron, obrtni deleži po 10 kron, opravljeni deleži po 2 kroni. Slovenska centralna gospodarska organizacija v združni obliki je toraj zagotovljena. A sedaj pride še važneje in težavneje delo: v obliko vdahniti življenje. Da se to zgodi, treba sodelovanja vseh poklicanih, v prvi vrsti pa — ljudstva samega. Že v prvi polovici meseca januarja izide prva številka glasila „Gospodarske zveze“ pod naslovom „Narodni Gospodar“. „Narodni Gospodar“ bode obravnaval vse panoge narodnega gospodarstva in izhajal po dva krat na mesec.

(Iz Ilirske Bistrice.) Nesreče, katera je sredi decembra zadela sadjerejce in sploh kmetovalce po vsej Bistriški dolini in kakor slišimo po vsej premski fari, ne bodo ljudje nikdar pozabili. Po grozno hudem mrazu je nastalo kar čez noč deževno, južno vreme; začelo je zelo deževati, led in zmrzlina se je po vseh vejah nakupičila. Veje so se začele lomiti, deblo je pokalo; nekatera drevesa so se kar s koreninami izruvala in podrla. Kjer je bilo več dreves skupaj, je pokalo in šumelo, kakor da se bliža sodnji dan. Malo dreves je ostalo nepoškodovanih, uničeni ste pa gotovo dve tretjini sadnega drevja. Posebno jablan in hrušek je mnogo poškodovanih. Ubogi kmet je strašno udarjen in več let bo moral čakati in marljivo saditi, da se mu ta bridka rana zaceli.

Stajersko.

(Iz Maribora. — Misijonska cerkev sv. Jožefa.) Največja častivka sv. Jožefa, sv. Terezija, je nekoč poklicala delavce, ter jim je dejala: »Postavite mi nov samostan in kapelico v čast sv. Jožefu, in kadar bo stavba dovršena, hočem vam dati napitnino.« —

Po dokončanem delu ponudila je prednica Terezija vsem delavcem malo južino in nekaj drobiža za napitnino. Zidarji so se razšli z veselo in gotovo nado, da bodo dobili tudi mastno plačilo. Ko so pa delavci čez dolgo časa Terezijo opomnili, naj poravna račun, jim je svetnica šaljivo odgovorila: „Saj sem vam dala obljubljeno napitnino, za plačilo pa se nismo dogovorili.“ — Delavci so bili seveda nekoliko nevoljni in so zahtevali zasluženno plačilo. A sv. Terezija jim reče: »Kako bi plačala, ker nimam ničesar, nego li trdno zaupanje v sv. Jožefa, da bo on skrbel za plačo, ker je samostan njemu posvečen.« — Nezadovoljni odidejo delavci, Terezija pa pokliče vse redovnice v kapelico in z njimi prosi celo noč svetega Jožefa, naj jim pomaga v stiski. Na vse zgodaj pozvoni nekdo, in mož z belo brado ponudi prednici Tereziji mošnjo rekoč: „To vam darujem za vaše potrebe“, ter izgine. »Ne dvomim«, piše sveta Terezija, »da je bil sv. Jožef sam.« — V mošnji pa je bilo ravno toliko denarja, kolikor so zahtevali delavci. Ko jim je svetnica razdelila plačilo, naročevala jim je še posebe: „Delavci, zaupajte močno in vedno v sv. Jožefa!“ — Ko so misijonarji pred tremi leti prevzeli novo naselbino v Mariboru, pričeli so misijonsko delo z zaupanjem na sv. Jožefa, kateremu je nad mestom stoječa prijazna cerkev posvečena. Začetkoma so imeli le nekaj vinarjev napitnine, a v prej zapuščeni in revni romarski cerkvi nahaja se sedaj novi veliki oltar sv. Jožefa, ki se je blagoslovil 26. nov. l. 1899 ob stoletnici rojstva vsem Slovencev priljubljenega škofa Slomška. Dragoceni, prekrasno, umetno in okusno napravljeni oltar vabi romarje iz vseh slovenskih pokrajin v misijonsko cerkev sv. Jožefa nad Mariborom. Vsak obiskovalec božjega pota se začudi in strmi, ter popisuje domačim, kako čudovito lep je tabernakelj, kako krasen je kip sv. Jožefa z božjim Detetom v naročju, kako mila je sveta mati Ana, kako nebeška je sv. devica Terezija, in še podobi poroke Jožefove in sv. Družine v delavnici, kakó umetno ste izrezljani! Kaj takšnega še nisem videl nikdar, pojdite vendar gledat krasoto novega oltarja! S skromno napitnino in s trdnim zaupanjem na mogočnega zavetnika sv. Jožefa pričeli so Mariborski misijonarji znotranjo opravo cerkve in podpirala jih je vse pohvale vredna radodarnost vernih slovenskih častivcev in častivk sv. Jožefa. — Dasi še ostane nekaj tisočakov cerkvenega dolga, zaupajo vendar po vsej slovenski zemlji znani misijonarji, superijor France Javšovec, Karl Jevšenak in Vinko Krivec, še bolj na sv. patrona katoliške cerkve, ter prosijo dan za dnem sv. Jožefa, naj roma po prelubi Sloveniji in nabira dobrotne darove, da bi se moglo krvavo potrebno delo nadaljevati. Brezmadežna Devica Marija, predobra Mati pobožnih Slovencev, in

sv. Vincencij Pavlanski, usmiljeni oče ubogih in bolnikov, pa bi tudi rada imela vsak svoj stranski oltar. Enolične stene hočejo biti slikane. Križani Vzveličar želi primeren križev pot, ki bi bil trpinom v tolažbo. Prepotrebne nove orglje bi spremljale divno cecilijansko cerkveno petje, in ti mili glasovi bi ogrevali mrzla in ljubezni prazna srca s sladkimi spomini na verno pri zibelki pevajočo mater. — Zvonik visi na cerkev in je velika nevarnost, da jo poruši. Upamo vendar, da nas bo sv. Jožef obvaroval take nesreče. Da bi se vse naštetu delo izvršilo, bo treba še okroglih 30 tisoč gld. — Slovencev štejemo okoli 1 milijon 200 tisoč; ako bi torej vsaka družina darovala 10 kr. ali vsak mesec 1 kr., ali pa, ker je, recimo, polovica Slovencev takó revna, da ne more 1 krajcarja na mesec darovati; ako bi torej bogati Slovenci za revne darovali 1 kr. in za se 1 kr. na mesec, imeli bi ob koncu leta nov zvonik z zvonovi, nove orglje, nova stranska oltarja, nov križev pot in slikano misijonsko cerkev sv. Jožefa v Mariboru, ki bi bila biser Mariborskega slovenskega mesta, najlepši spomin Slomškove stoletnice in neminljivi dar za sv. leto. — Tedaj bi na tisoče romarjev broječe procesije še bolj navdušeno prepevale milo doneče pobožne pesmi slovenske, tedaj bi katoliško delavsko društvo, Vincencijeva družba, katoliško rokodelsko društvo, in poselsko društvo „Marijanišče“ obhajalo še lepše cerkvene shode kakor do sedaj v preprijaznem prenovljenem svetišču svetega Jožefa. Preljubi Slovenci! veliko ste že storili za cerkve, da vas vsak tujec občuduje in pravi: to je ljudstvo božje, ki ima prihodnost Premili Slovenci kranjski, goriški, štajerski, isterski in koroški, presrčno se Vam zahvaljujemo vsi Mariborski Slovenci za vse dobrotne darove, misijonarji pa vam želijo za novo leto, da bi vas dobrotljivi Bog oblagodaryl tukaj na zemlji in vas enkrat sprejel v svojo hišo božjo — v nebesa, ker vi tako lepo skrbite za hiše božje na zemlji. Prosimo pa tudi vse ljubljene Slovence, ohranite nam še v prihodnje svoja dobra srca, ter nas blagovolite podpirati z milimi darovi. Mi pa bomo prosili Boga, naj vašo čudovito radodarnost poplača s svojo neizmerno radodarnostjo. Ti pa, sveti Jožef romaj od Mure do Soče, od Drave do Adrijanskega morja, trkaj na blaga srca Slovencev in jim povej, naj pošljejo svoje darove z naslovom: „Predstojništvo misijonske cerkve sv. Jožefa — p. Maribor“ (na Štajerskem).

(Iz Celja) se nam poroča, da je preč. gospod kanonik Gajšek na Dobrni umrl. Naj v miru počiva zaslužni mož!

Pastirski list

prevzv. knezoškofa dr. Ant. B. Jegliča.

Letošnji Božič bo za ves svet prav posebnega pomena. Sv. Oče bodo tega dne slovesno razglasili začetek rednega svetega leta, kakoršno se je do sedaj še le devetnajstkrat obhajalo in sicer v našem stoletju samo enkrat l. 1825. za papeža Leona XII. Predragi v Kristusu, dolžan sem, da Vas podučim, kaj sveto leto pomeni in kako ga moramo obhajati, ako hočemo biti deležni vseh milosti, katere nam sv. Oče to leto ponujajo.

I.

Prvo redno sveto leto je razglasil papež Bonifacij VIII. leta 1300. Odločilo se je, naj se tako sv. leto praznuje konec vsacega stoletja; pozneje se je odredilo, naj se praznuje vsacih 50 in na zadnje vsacih 25 let. Ker se radi velikih homatij in prekucij sv. leto ni moglo napovedati za leto 1800, 1850 in 1875, bo sedaj začeto redno sveto leto še le dvajseto. Imeli smo pa v našem stoletju nekoliko izrednih sv. let in sicer že za papeža Leona XIII. trikrat, leta 1879, 1881 in 1883. Posebno nenavadno pa je bilo sveto leto za Pija IX. ob času vesoljnega cerkvenega zbora l. 1870, katero je trajalo več let.

Pa zakaj se imenuje sv. leto? Sveti Oče sami pravijo, da radi tega, ker je v tem letu več najsvetejših obredov in posebno radi tega, ker nam tako leto podaja več sredstev sposobnih, da si očistimo duše in jih preporodimo k novemu življenju milosti Božje. Da, sv. Oče samo to želé, da bi vsi ljudje dosegli večno zveličanje, zato ponujajo vse pripomočke, katere je sam Jezus Kristus papežem za ozdravljevanje duš milostno izročil. Da se pa za zveličanje vseh prav posebno prizadevajo, zahteva tok današnjih časov.

Res tudi naši dnevi niso prazni dobrih krščanskih del, marveč trditi moramo, da je ni čednosti tako vzvišene in še tako težke, v kateri se mnogo kristjanov ne bi tudi dandanes odlikovalo, in le pohvalno moramo naglaševati krasne izglede in zaslužna dela krščanskega sveta; saj ima, kakor pravijo sv. Oče, krščanska vera od Boga v se zasejano neizcrpljivo in ne-

prenehljivo moč poganjati in razvijati najlepše čednosti.

Toda, ako se ozremo okoli sebe, kolike teme, kolike zmote opažamo! oh koliko neštevilno množico vidimo, da dere v večno pogubljenje! Da, ali ne vidimo posebno pri bolj izšolanih ljudeh v mestih in po vaseh, pri mnogih obrtnikih in trgovcih, pa tudi pri delavcih v raznih tovarnah, da se jim krščansko življenje kar studi, da hlastno posezajo po stvaréh počutnih, zemeljskih, nizkih, mesenih, katerih se kar ne morejo nasititi, po katerih strastno koprné, za Boga pa ne marajo, na-nj se ne ozirajo.

Pa kaj sledi za društvo iz tacega mišljenja, prizadevanja in življenja? Kaj sledi? Oh saj vidimo: omajani so temelji naših držav! Od kod pa izvira to, da so vse ljudske strasti tako vzbujene, da so si narodi tako nasprotni in sovražni, da se po mestih in rudokopih tudi v Avstriji širi medsebojna nestrpnost, medsebojno preganjanje, zaničevanje, sovraštvo, da celo prelivanje krvi, da še v državni zbornici delo ne napreduje, pač pa se v nji čuje in razlega divje vpitje in surovo zmerjanje? Ali ne izvirajo vsi ti prežalostni pojavi, kateri pretresajo in spodkopavajo državne temelje, ali ne izvirajo iz neobzdranih strasti, katere nečejo priznati ne pravice, ne postav, ampak v silnem toku podirajo vse, kar nasprotuje poželenju oči, poželenju mesa in napuhu življenja?

Toda od kod pa zadnji in prvi izvir vsemu temu pretužnemu življenju naših dni? Sv. Oče nam na to odgovarjajo: premnogi kvarijo v sebi nebeški dar svete vere! Mišljenja svojega nečejo vravnavati po naukih večne resnice, po naukih svete vere! Prostost zahtevajo v mišljenju, neomejeno prostost, ne marajo, da bi jih vezala sv. vera, pa zato hlastno pijejo strup škodljivih, veri in resnici protivnih nauk. Tako zastrupljeni se odvrnejo od Boga in ni čuda, da zavlada v njih neobzdana strast z onimi pogubnimi posledicami za osebno, društveno in državno življenje.

Kaj ne, to so težke in nevarne bolezni današnjih dni? Vsi trpimo in želimo izdatnih zdravil. Ponujajo nam jih sv. Oče. Potrebno je, da začnemo zopet misliti na večno svoje zveličanje, hrepeneti po nebeških,

nepremeljivih blagih, za katere edino smo na svet prišli; svet naj bi torej spregledal in spoznal grde, težke in nesrečne svoje zmote, naj bi se zopet obrnil nazaj k svojemu Bogu. Za to pa, pravijo sv. Oče, je najbolj prikladno sveto leto. Zakaj?

V svetem letu skuša sveta cerkev, kot dobra, blaga in usmiljena mati, ljudi pripeljati zopet na pravo pot in jih nagniti, da z resnično pokoro popravijo, kar so zagrešili. Pokora toraj se v svetem letu oznanjuje; ker se molitve pomnožujejo, ker ljudje bolj goreče, ponižneje, silneje molijo, potolažijo bolj gotovo pravično jezo Božjo, spravijo se z Bogom, ki jim preobilno deli potrebnih milosti. V svetem letu odpre cerkev na široko sebi izročen zaklad milosti in odpustkov, da bi vse kristjane privabila k pokori, da bi, ako le mogoče, tudi uporne premagala s prekipečo ljubeznijo in izredno prizanesljivostjo. Zato pa smemo od svetega leta, ako je Božja volja, pričakovati prav obilnega, času in potrebam primernega sadu.

II.

Sveto leto, ki se bo sedaj začelo in bo trajalo do Božiča prihodnjega leta, ima pa še nekak prav poseben sijaj. Pripravlja se namreč po vsem krščanskem svetu prav veličanstveno slavlje na čast Gospodu našemu Jezusu Kristusu v zahvalo za vse dobre poteke in prejete iz Njegovga presvetega Srca v devetnajstem stoletju in v spravo za vsa preobilna in pregrenka razžaljenja, ki so v istem stoletju ono isto Njegovo Srce mučila in prebadala.

Koncem prejšnjega stoletja je divja in brezbožna prekucija na Francoskem hotela uničiti sveto katoliško cerkev, z njo vero v Jezusa, kot pravega Sina Božjega in sploh vero v Boga. Iz Francoskega se je grda prekucija kot silno deroča, toda umazana reka razlila po vsej Evropi. Tajna društva silijo na to, da se vse življenje v družinah, v šoli in v državi osvobodijo od zapovedi Gospoda našega Jezusa Kristusa, pa tudi sploh do zapovedi Božjih. Saj so se tekom sedanjega stoletja vse države proglasile kot države brez posebne vere, kot države, v katerih se sveta, edino resnična katoliška vera enako ceni, podpira in brani kakor vsaka druga krščanska, da,

tudi nekrščanska, judovska vera. Ali, da resnico povem, na papirju tako stoji, v dejanju pa se varuje in brani vsaka zmota, sveta vera katoliška pa in vse njene naprave se v imenu svobode in vsestranske prostosti zavirajo, preganjajo. Najhuje se posebno izobraženi krogi in od njih podučeni nižji slojevi delavstva zaletujejo oproti edino zveličavni resnici, da je Jezus Kristus pravi Bog, druga oseba v presveti Trojici, Sin živega Boga, ki stoluje na desnici Boga Očeta, pa je tudi osebno pričujoč v presvetem Rešnjem Telesu. Tudi sv. Oče trdijo, da je naš čas ne samo enkrat videl ponovljen arijanski zločin o Božanstvu Jezusovem. Arijadi so pa grdi krivoverci četrtega stoletja, ki so tajili Jezusovo Božanstvo, pa so bili obsojeni na prvem cerkvenem občnem zboru v Niceji leta 325.

Ker se je torej tekom devetnajstega stoletja Jezusovo delo tako razdiralo, ker se je vpliv Jezusove cerkve zmiraj bolj odстранjeval iz javnega in zasebnega življenja, ker so se države postavile na druge temelje, ne pa na edino odrešilne Jezusove nauke, ker se je Božanstvo Jezusovo kar naravnost tajilo, ker se je zasmehovala in uničevala vera v Jezusa v presvetem Rešnjem Telesu, ker so premnogi od svete maše in od svetega obhajila izostajali ne samo iz lahkoumne nemarnosti, ampak tudi radi svoje nevere, ker so mnogi Jezusa božjeropno sprejemali: ali ni to za Jezusovo preljuje in preusmiljeno Sree tožno, grenko, razžaljivo, mučno? Oh, za vse je prišel Jezus na svet, za vse je trpel in umrl, za vse je sveto svojo kri prelil, za vse ustanovil svojo cerkev, za vse je pričujoč v svetem zakramentu: toda premnogi ga nečejo priznati; ga nečejo ljubiti, premnogi so mu nehvaležni, beže od njega, ne verujejo va-nj, sovražijo ga in izgubili se bodo za vekomaj! Torej jeli zastonj on trpel, zastonj umrl, ali naj zastonj živi in ljubi v tabernakelju! Oh kolika žalost in toga in muka razjeda njegovo Božje, usmiljeno Srce!

Kaj hočemo pa mi storiti, ki smo tako srečni, da vanj verujemo, da ga ljubimo, ter se njemu kot Bogu svojemu klanjamo? Ali nas ne bo naše srce samo po sebi gnalo na to, da mu s svojo vero, vdanostjo in ljubeznijo zadoščujemo za

tem vse dneve od Božiča prihodnjega leta 1900 do praznika sv. Treh Kraljev leta 1901. Način slovesnega zadoščevanja bom še posebej o pravem času naznanil. Želim pa, da v svetem letu raste število vernikov in število tistih župnij, kjer se ob nedeljah skupno in glasno časti presveti Zakrament; želim, da se prav obilno vsi, posebno možje in fantje, vdeležujete svečanosti prvega petka ali prve nedelje v mesecu in ako mogoče, pristopate k spravnemu sv. obhajilu; želim, da se širi tretji red, bratovščina sv. družine, Marijanske družbe za fante in dekleta, da tako združeni večkrat prejimate sv. zakramente ter dobivate moči in razsvetljenja, in se boste mogli bojevati zoper svoje strasti, zoper razna zapeljevanja, in ostanete zvesti svojemu Jezusu ne samo z besedo, ampak tudi z življenjem po njegovih naukih. Za vse to pa naj vas nagibajo sveti misijoni, ki so se že letos na mnogih krajih obhajali, pa se bodo še na več tekem sv. leta. Sveti misijoni so klic k pokori, k poboljšanju življenja, k ljubezni in zvestobi Jezusu, našemu Odrešeniku. Ako se po teh mojih željah ravirate, dali boste Božjemu Srcu Jezusovemu ono zadoščenje, o katerem trdijo sv. Oče, da je najboljšo. Pišejo namreč: „Način zadoščevanja najbolj zaželen in največ vreden, ki ima izražene in vžgane si znake resnice, je ta, ako se kesamo, ker smo grešili, in ako po izprošenem miru in odpustitvi od Boga vse svoje dolžnosti točneje izpolnjujemo, ali se jih zopet poprimemo, če smo od njih prenehali. Ker pa za vse to ravno sveto leto ponuja največ ugodnih prilik, je razvidno, da se mora krščansko ljudstvo zanje pripravljati prav iz srca in polno svetega zaupanja.“

III.

Ko sem Vam, predragi v Kristusu, razložil, kaj namerava sveto leto in katere posebne prepotrebne in Jezusu sovražnemu času primerne slovesnosti se zanj pripravljajo, čujte še, kako sv. Oče sveto leto napoveduje in kaj ozir pobožnosti in odpustkov v tem letu odločujejo.

Napovedujejo pa sv. Oče sveto leto s temi-le besedami: „Povzdignivši oči k nebu in presrčno proseči Boga, ki je bogat v usmiljenju, naj bi našim željam in

našemu podvzetju pritrdil, ter blagovolil s Svojo močjo um človeški razsvetliti, voljo pa po dobroti svoji spodbuditi: sledeči stopinjam rimskih papežev, naših prednikov in s pritrditvijo častitih naših bratov, kardinalov svete rimske cerkve, napovedujemo in proglašujemo po oblasti vsemogočnega Boga, blaženih apostolov Petra in Pavla in po oblasti naši v našem svetem mestu splošno in veliko sveto leto trajajoče od prvih večernic Božiča 1899 pa do prvih večernic Božiča 1900, katero naj bo v čast Božjo, v zveličanje duš in rast svete cerkve, ter hočemo, da naj je s tem listom napovedano in razglašeno.“

Ko so sv. Oče s temi besedami sv. leto napovedali in razglasili, odprejo bogate zaklade sebi v varstvo in v upravo izročeni milosti, ter podeljujejo popolno odpustitvi vseh kazni za grehe vsem tistim, ki se res skesanega srcá spovedó, pristopijo k sv. obhajilu in ki, ako stanujejo v Rimu, dvajset dni, ako so pa kot romarji v Rim prišli, deset dni nepretrgoma ali pretrgoma vsaj po enkrat na dan pobožno obiščejo velike cerkve sv. Petra, svetega Pavla, sv. Janeza v Lateranu in svete Marije Snežnice, pa molijo za po višanje sv. cerkve, za izkoreninjenje krivover, za edinost med krščanskimi vladarji in za blagostanje krščanskega ljudstva.

Odpustki sv. leta se torej morejo dobiti samo v Rimu. Navadno se po dokončanem sv. letu dopusti, da se nekoliko časa odpustki sv. leta dobivajo tudi zunaj Rima povsod po katoliškem svetu, kar se bo v letu 1901 tudi sedaj skoraj gotovo dopustilo, toda tekem pravega sv. leta 1900 se dobivajo odpustki samo v Rimu.

Zato nas pa tudi sv. Oče prav ljubeznivo v Rim vabijo in upajo, da bodo verniki kaj radi hiteli tja v večno mesto, ne da bi uživali posvetnih veselí, da bi si pasli puhlo radovednost, ampak da zadosté svojemu verskemu prepričanju in spoznajo pred celim svetom svojo krščansko vero. V Rim nas torej sv. Oče vabijo.

To je pa tudi prav in se spodobi. Kaj pa je Rim? Sam Bog mu je vtisnil znak posebnega veličanstva in dostojanstva uredivši vse tako, da je ravno v Rimu sv. Peter postavil svoj vladarski prestol,

vsa storjena mu razžaljenja? In ali se nam ne zdi prav umestno, da zadoščevanje opravljamo ravno zadnje leto tako nesrečnega, Jezusu sovražnega stoletja? Kako prav so torej storili zvesto Jezusu vdani krščanski možje, da taka zadoščevalna slavlja prirejajo za leto 1900! Oh kakó so vstregli najnujnejšim željam našega srca! Čujte, kaj sv. Oče o tem sodijo.

Sv. Oče pišejo: „Prav radi pohvalimo in odobravamo to namero, katero je zasnovala pobožnost zasebnih mož: kaj bolj svetega, kaj bolj zveličavnega se more storiti? Karkoli naj rod človeški poželi, karkoli naj ljubi in upa, karkoli naj namerava, v edinorojenem Sinu Božjem je vse: on je namreč naše zveličanje, življenje in vstajenje; ako bi hoteli njega zapustiti, bi se reklo, da hočemo popolnoma poginiti. In če tudi nikoli ne molči, ampak se vedno in povsod razlega Gospodu našemu Jezusu Kristusu dolžno češčenje, hvala, čast in zahvaljevanje, vendar le nobena hvaležnost, nobeno povečevanje ne more biti toliko, da mu ne bi bili dolžni izkazovati mnogoštevilnejših in večjih. Razen tega, ali je minulo stoletje prineslo le malo tako pozabljivih in nehvaležnih ljudi, ki so Božjemu svojemu Odrešeniku za ljubezen navadno zaničevanje, za dobrote pa razžaljenje vračali? O, življenje premnogih, ki se z njegovimi postavami in zapovedmi nič ne vjema, za gotovo dokazuje njihovo hudobno in kar se dá nehvaležno voljo. In kaj je to, da je naše stoletje isti arijanski zločin o Božanstvu Jezusovem ne samo enkrat gledalo ponovljen! Zato-le pogumno naprej vi vsi, ki ste z novo in prelepo namero svojo zopet pospešili to ljudsko pobožnost... in posebno za to si prizadevajte, da se zaničevaje odbija vse, kar se je v našem času brezbožnega govorilo in storilo, in se javno zadoščuje za vsa ostudna razžaljenja prizadejana javno Božanstvu Jezusa Kristusa.“ Tako sv. Oče.

Kaj pa mi verni Slovenci ljubljanske škofije? Ali nimamo dovolj razloga zadostovati presv. Srcu Jezusovemu za premnoga razžaljenja, ki jih trpi v presv. Rešnjem telesu? Da molčim o javnem opravljanju in obrekovanju, o medsebojni jezi in sovraštvu nahujskanih oseb in stanov, s čimer se Jezusovo preljubez-

nivo Srce neizrekljivo žali, vprašam le, ali se tudi pri nas ne taji Božanstvo Jezusovo, ali se ni odločno zametavalo krščanstvo kot vodilo javnega življenja, ali se posebno zadnji čas ne zahteva šola osvobodjena od vpliva cerkve Jezusove, ali se ne piše zaničljivo zoper svete misijone, zoper pobožna romanja, zoper redovnike in redovniško življenje, ali se ni kar naravnost hvalilo paganstvo, ali se ni opisavala Jezusova cerkev kot sovražnica narodov, ali se ne oznanjuje in povečuje in pospešuje nesramnost in mesenost? Oh, saj so tacega za Gospoda Jezusa razžaljivega duha polni pogubni listi: „Slovenski Narod“, „Rodoljub“, „Rudeči Prapor“, „Ljubljanski Zvon“! Dobro čutim jaz, a lahko čutite tudi vi, da tam, kjer se ti listi čitajo, počasi ohladi srce za katoliško cerkev, za službo Božjo, za prejemanje sv. zakramentov, da je tam najbližja nevarnost opustiti vse krščanske dolžnosti in pozabiti na Gospoda Jezusa. In zakaj se v teh listih prav pogosto čitajo preumazane stvari proti duhovnikom in redovnikom? Zakaj? Zato, da se do služabnikov Božjih in oznanjevalcev večnih resnic v srca bravecev zaseje nezaupnost, in se braveci ravno s tem najuspešniše odbijajo od vsega cerkvenega življenja, ki ga vzdržujejo ravno duhovni. Vprašam Vas, ali niso ti časopisi nevarni za vaše versko prepričanje, za vaše versko življenje, nevarni za srečno vašo večnost? Ako je pa to resnično, prosim, ali smete te liste naročevati? brati? v hiši trpeti? Ali jih dober kristjan sme širiti in priporočati? Po vesti in pred Bogom jih ne sme. Ako torej hočete ostati v ljubezni Božji, ako nečete, da vam omrzne sv. vera, tedaj zaprite vrata listom: „Slovenski Narod“, „Rodoljub“, „Rudeči Prapor“, „Ljubljanski Zvon“!

Ali torej nimamo tudi mi razloga dovolj, da poslušamo glas sv. Očeta in v svetem letu prav posebno zadostujemo Božjemu Srcu našega Jezusa v tabernakeljnu za vse pregrenke razžalitve, katere je v sedanjem stoletju med nami pretrpel in jih mora še trpeti? Za to srcu našemu zaželeno zadoščevanje odločujem posebno praznike sv. Rešnjega Telesa, presvetega Srca Jezusovega in njihove osmine, po-

da ravno v Rimu vladajo papeži, prvi in pravi namestniki Jezusovi, vrhovni poglavarji vseh katoličanov, vsega katoliškega sveta. Sv. Oče pišejo:

„Romati v Rim nagiba vse že prirojena posebnost tega mesta, in od Boga mu vtisnjen znak, katerega nobena človeška nakana, nobena sila izbrisati ne more. Saj je za prevzvišena in vse človeško presegajoča opravila Jezus Kristus, Odrešenik človeškega rodu, pred vsemi mesti ravno Rim odbral in sebi posvetil; tukaj je ne brez skrivnostnih in dolgotrajnih priprav utemeljil bivališče za svoje gospodovanje; tukaj naj bo, je zapovedal, za večne čase prestol njegovega namestnika; tukaj je hotel, da se luč njegovega nebeškega nauka čista in nepokvarjena ohrani in od tukaj naj se sveti nauk kakor iz pravega in najbogatejšega studenca, razliva po vseh delih sveta, in sicer tako, da nasprotuje samemu Jezusu, kdor bi nasprotoval rimski veri. Svetost mesta povišujejo stari verski spominki, izredno veličanstvo velikih cerkvâ, grobovi prvakov med apostoli, podzemska pokopališča prepogumnih mučencev. Kdor vse to doro razume, gotovo bo čutil, da v Rimu ne roma po tujem, ampak po domačem mestu, in s pomočjo Božjo se bo vrnil iz Rima boljši kakor pa je prišel v Rim.“

Tako ljubeznivo in nujno nas sv. Oče vabijo v Rim, da mi tam pričujoči spoznamo imenitnost, posebno važnost in oblast večnega mesta. Da bi nas pa tja bolj gotovo privabili, zato preklicujejo vse do sedaj vernikom podeljene odpustke tako, da jih tekom sv. leta nikdo ne more dobiti doma, ampak le v Rimu. Veljavni ostanejo samo ti-le odpustki: 1. odpustki podeljeni za smrtno uro; 2. odpustki podeljeni za „angelovo češčenje“; 3. odpustki desetih let in deset kvadragen za obiskovalce cerkvâ, kjer je sv. Rešnje Telo izpostavljeno za 40urno češčenje; 4. odpustki za spremljevalce presv. Zakramenta, ko se k bolnikom nosi, in pa za one, ki pošljejo svečo, da jo drugi nosi; 5. odpustki obiskovavcem cerkve Marije Kraljice angelov zraven Asisija o porcijunkuli; 6. nekateri odpustki, katere podeljujejo škofje v škofovskem ornatu; 7. odpustki privilegiranega altarja za pokojne in vsi drugi podeljeni samo v prid

pokojnih, kakor tudi vsi odpustki podeljeni v prid živih, toda ti samo zato, da se s priprošnjo morejo darovati za mrtve, tako da koristijo samó mrtvim, ne pa živim.

Pa sv. Oče ne preklicujejo le odpustkov, ampak tudi vsa razna pooblastila dana škofom razven pooblastila podeliti odpustke za smrtno uro in tudi druge duhovne v to pooblastiti in pa razven pooblastila za spreglede in odveze njihovih podložnikov v vseh skrivnih slučajih, če so tudi sv. Stolici pridržani, kakor dopušča sv. tridentinski zbor, in pa tudi v javnih slučajih, kakor jim to za posamezne osebe in slučaje dopušča sv. Stolica ali pa splošno cerkveno pravo.

Pooblastila in odpustke pa so sv. Oče ravno zato omejili, da bi mi pohiteli v Rim in se tam udeležili nenavadnih, izrednih milosti sv. leta, potrdili se v sveti veri, poživili v krščanskem življenju in bolj gotovo se zveličali. Glas njegov bodo verniki, kakor v poprejšnjih, tako tudi v sedanjem sv. letu poslušali in trumoma hiteli na grobe sv. apostolov, v večni Rim. In kakor v poprejšnjih svetih letih, tako se bo tudi v sedanjem blagoslov nebeški kot velika reka razlival iz Rima po vesoljnem svetu in tudi po mili naši slovenski domovini. Ali smem upati, da se nas iz naše škofije toliko zbere, da pojdemo skupno skozi Loreto v Rim kot poslušni sinovi sv. Očeta? V Jeruzalem niste mogli, predaleč je, kaj pa v Rim? Ako se mi bo naznanilo, da je upati precejšnje vdeležbe, ukrenil bom vse potrebno, da gremo skupno v Loreto in Rim, poklonimo se sv. Očetu in opravimo predpisane pobožnosti za odpustke, da tako dobimo obilno blagoslova Božjega za sebe, za svoje domače, za svojo škofijo in za ves svet.

Res, ogromna večina vas ne bo mogla romati v Rim, ali vendar se bo nad vse razlil blagoslov svetega leta; s svetim Pavlom vam kličem: „Bratje, opominjamo vas, da milosti Božje ne prejemate za stonj; saj Bog govori: „uslišal sem te v milosti bogatem času in na dan zveličanja sem ti pomagal.“ „Glejte, sedaj je milosti poln čas, sedaj je dan zveličanja.“¹⁾ Ne

¹⁾ 2. Cor. 6, 1. 2.

zaprimo torej svojih vrat blagoslovu svetega leta, ampak odprimo vrata naše dobre volje pokori in spreobrnjenju, razširimo roke za molitev, da razlije nebo obilnost blagoslova sv. leta na nas. Odprimo svoja srca, svoje hiše, svojo domovino! Končujoče se stoletje ni bilo ravno srečno, ni bilo blagoslovljeno, ni uživalo sladkega miru. Novo, dvajseto stoletje bi moglo srečno biti brez novih topov, brez novih strojev in tovarov, toda nikakor ne brez Božjega blagoslova.

Dvajseto stoletje potrebuje miru, srčnega, dušnega miru, ne pa zdihovanja in obupnosti; toda mir se ne vseli razen v čista srca: sveto leto naj nam jih očisti vsaj vsacega smrtnega greha, posebno greha nečistosti.

Dvajseto stoletje potrebuje miru v družinah, miru v občinah. Miru pa ni tam, kjer žive ljudje le za pozemeljsko srečo, le za telesno uživanje, za veselice, za zabave, sploh le za časnost; tu ni miru, ampak strast, razdor, sploh nemir, nezadovoljnost. V svetem letu pa nam kličejo sv. Oče, naj odtrgamo svoja srca od uživanja in pohlepnosti, odtrgamo od zemlje in počutnosti, ter srce in oko obrnemo kvišku k Bogu, k večnosti. To pa ni mogoče brez vere, brez molitve, brez krščanskega življenja v družinah in občinah. Sveto leto pa namerava ravno vse, hišo in mesto, kočjo in vas prekvasiti z duhom molitve, z duhom prave pobožnosti; saj je sveto leto — leto molitve.

Dvajseto stoletje potrebuje miru za narode in za vse dele sveta. O naj se zmanjša nevoščljivost in sovražnost med narodi, naj ne bo svetovnih vojsk. Sveto leto oznanjuje ljubezen in slogo, oznanjuje in prinaša mir Božji. O naj bi le vsi v duhu svetega leta k molitvi roke povzdignili in iz srca vpili: pridi k nam tvoje kraljestvo, kraljestvo miru; o naj bi vsi po želji sv. Očeta srce svoje darovali božjemu Srcu Jezusovemu, potem bi Božja ljubezen in nebeški mir vsa srca, vse narode združil in zedinil, saj ga ni imena pod nebom danega ljudem, da se v njem zveličajo, razven imena Jezusovega. K njemu se moramo torej zateči, k njemu, ki je pot, resnica in življenje. Da, sveti mir bi se k nam priselil, padel bi iz rok krvavi

meč preprirov in vojsk, ko bi vsi kraljestvo Jezusovo priznali, ko bi se vsi prav iz srca njemu podvrgli in ko bi „vsak jezik spričeval, da je Gospod Jezus Kristus v slavi Boga Očeta.“²⁾ Sveto leto bi bilo vhod v novo zlato stoletje.

Blagoslov vseмогоčnega Boga, Očeta in Sina in svetega Duha naj pride nad vas in naj ostane zmiraj nad vami. Amen.

V Ljubljani na praznik sv. Nikolaja, dne 6. decembra 1899.

† *Anton Bonaventura*,
škof.

Krščanska vzgoja.

Dober časniki ima v sedanjih dneh dela čez glavo, če hoče dobro in uspešno vršiti svojo nalogo. Vprašanje za vprašanjem se mu stavi v naglo in temeljito rešitev, drugo hoče biti imenitnejše in nujnejše mimo drugega. Vendar naj reče kdo, kar hoče, in naj sodi razna vprašanja, kakor mu drago, to se pa le ne dá utajiti, da je krščansko vzgojo šteti med najimenitnejša vprašanja. Pri človeku, pri katerem se je ponesrečila vzgoja, se rado ponesreči tudi vse drugo; kdor pa je izvrstno vzgojen, navadno vrlo izvršuje tudi nalogo svojega poznejšega življenja.

Z veseljem smo pozdravili novico, da se je z novim letom začel izdajati nov list za krščansko vzgojo, in sicer list, ki odločno poudarja krščansko stališče, z imenom: „Slovenski učitelj“, glasilu krščansko mislečih učiteljev in vzgojiteljev.“ Ta list je seveda v prvi vrsti namenjen učiteljem, katerim ni le naloga učiti, marveč tudi vzgajati mladino; vendar ga tudi toplo priporočamo drugim krščansko mislečim vzgojiteljem, katerim je pri srcu slovenska deca ter nje častna in večna sreča. A čeravno bo izhajal poseben list, ki ima v svojem nadržtu tudi krščansko vzgojo in čeravno se še posebej »Krščanski Detoljub« že najstarejše leto trudi samo za lepo vzgojo naše mladine, vendar si šteje »Domoljub« v svojo dolžnost, da letos kaj več spregovori o krščanski vzgoji, in sicer, kakor je že njegova navada, ne v imenitnih besedah za učeno gospodo, marveč po domače za domače potrebe.

Naslanjam se na katekizem, ker to je, ali bi vsaj morala biti izmed vseh domačih knjig najbolj domača. Najprej mislim porabiti najnavadnejše reči po vrsti, kakor jih našteva naša mala knjižica »Ali znaš?«

I. Šest resnic.

Temeljne resnice svete vere imenujemo že od starodavnih časov kar na kratko »šest resnic«. Te-

meljne resnice« jih zove novi katekizem zato, ker so temelj ali podlaga vsemu drugemu, kar še uči in zahteva sv. cerkev. Kdor teh šest resnic ne zna ali ne veruje, ni katoličan. Torej so tudi temelj ali podlaga vsemu krščanskemu vzgojstvu, in sicer tako, da se ravno v tem razločuje verska vzgoja od čisto posvetne ali brezverske. Verska vzgaja otroke z vednim ozirom na Boga trojedinega, posvetna vzgoja sicer še priznava semtertja neko višje bitje, a ne osebnega Boga povsem tako, kakor nam ga kaže božje razodenje; verska vzgoja se ne ozira le na človeško plačilo in na človeške kazni, tudi ne samo na časno plačilo in časne kazni, marveč v prvi vrsti na božje poplačilo tukaj in v večnosti ter na božje kazni v tem in večnem življenju; verska vzgoja se zlasti naslanja na Kristusovo odrešenje, na njegovo sv. cerkev in njene zahteve, posvetna vzgoja pa se močno izogiblje odločno katoliških reči; krščanska vzgoja skrbi pred vsem za dušo gojenčev, ker je neumrljiva, posvetna pa vravnava pred vsem drugim časne in telesne ugodnosti; slednjič verska vzgoja vporablja z velikim pridom nadnaravne pomočke, ker vé, da le z božjo pomočjo ali milostjo more človek doseči svoj pravi namen; posvetna vzgoja pa rabi seveda tudi le samo naravne nagibe in pomočke.

* * *

1. Ker pišem katoličanom in sicer dobrim katoličanom, mi pač ni treba še le dokazovati prve temeljne resnice: da je en Bog. Prepričan sem, da vsi vrli čitatelji „Domoljubovi“ tako trdno verujejo to resnico, da so pripravljeni za njo vse žrtvovati, ko bi bilo treba, tudi — življenje! A to je žalostno, da se te svoje trdne vere ne zavedamo vselej; večkrat se skriva le pregloboko na dnu srca, kakor bi dremala in spala, da je ni na dan. Kolikrat se tudi nam zgodi, kakor očaku Jakobu, ko se mu je na potovanju po noči Bog prikazal na vrhu visoke lestvice, ki je segala od zemlje do nebes. Bog se mu je moral še le vidno prikazati, potlej se je še le prav zavedal njegove pričujočnosti in je vzkliknil: »Oh, kako strašen je ta kraj! Resnično Bog je tukaj, jaz pa nisem vedel tega!« — Očak je s tem, kakor nam kaj lepo pojasnjuje sveti Frančišek Saleški v svoji krasni knjigi Filoteji, le hotel reči, da ni mislil na to, zakaj to mu pač ni moglo biti neznano, da je Bog v vsem in povsod.

Vera o edinem Bogu pa ne sme spati skrita v srcu, marveč jo moramo gostokrat vzbujati ali „obujati“. Osebito vzgojitelj mora sam velikokrat obujati misel na Boga ter sam misleč na Boga svoja dela pričenjati, nadaljevati in dokončavati — živeti v pričujočnosti božji, da bo mogel enako učiti

svoje gojence. Da, najimenitnejši dejanski nauk iz prve temeljne resnice je za vse krščanske vzgojitelje tale: Učite in opominajte brez prenehanja svoje gojence, naj živijo v pričujočnosti božji, t. j. naj se pobožno zavedajo, jih vedno in povsod opazuje vsevidno oko najboljšega Očeta nebeškega.

Bog sam je dal v tej reči zgled vsem vzgojiteljem. Adama in Evo je sam vzgojeval, in sicer zlasti s tem, da se jima je vidno prikazoval, da bi ga nikoli ne pozabila in nikdar ne izpustila izpred očí. Pozneje je Bog vzgajal človeštvo po očakih in je priporočal spomin na Boga kot najboljšo vzgojno sredstvo. Abrahamu je rekel: »Hodi vpričo mene in bodi popoln!« In o dopolnitvi časa je »Beseda meso postala in prebivala med nami« vidno kakor Bog in človek, ter hoče mej nami bivati vse dni do konca sveta v prečudni skrivnosti presv. Rešnjega Telesa, da bi ljudje modro in pošteno živeli, ker imajo tako blizo — povsod med seboj svojega Boga!

Močno naj torej krščanski vzgojitelj navaja svoje gojence, da se bodo Boga spominjali ob vseh svojih dogodkih, žalostnih in veselih, v sreči in nesreči, pri delu in počitku. Vendar naj se to ne godi nadležno in prisilno, marveč čisto naravno, kakor reč, ki se sama ob sebi razume; nekako tako, kakor so ravnale pobožne družine, katere nam opisuje sv. pismo, zlasti presveta Družinica. Zopet o tej reči nam podaja sv. Frančišek Saleški prelepi nauk: »Govori vselej o Bogu, kakor o Bogu t. j. spoštljivo in pobožno... Ne govori nikoli o Bogu in pobožnosti brez prevdarka kakor iz navade in za kratek čas, marveč vselej pazljivo in pobožno.«

Drobtinice.

Za rimske romarje. Ker bo v svetem letu mnogo katoličanov romalo v Rim, javljajo katoliški rimski listi, da ni nobeno drugo društvo, kakor le „Circolo S. Pietro“ (Piazza S. S. Apostoli 49 v Rimu) od cerkvene oblasti pooblaščen, da preskrbuje stanovanja romarjem. Na to se naj obračajo, da bodo varni pred goljufijo.

Najstarejši mož v Evropi. V Vacovu so pokopali moža, ki je učakal starost 141 let. Starček se je zval Deffberg ter je služil do svojega 90. leta kot vojak. Bil je do zadnjih dnij popolnoma krepak in je še celo delal na Podonavju. V času, ko je bil Deffberg rojen, je bil cesar Jožef II. star še le 17 let. Ko je zagledal Napoleon I. luč sveta, je imel Deffberg že 11 let. Ob rojstvu cesarja Viljema I. je bil Deffberg že mož 39 let. Bržkone je bil Deffberg najstarejši mož v Evropi.

V zrakoplovu (balonu) čez puščavo Saharo. Francoz Lev Dex je sklenil s pomočjo zrakoplova pre-

iskati dosedaj še neodkrita dele te puščave. Vsi dosedanji poskusi, na kak drug način prodreti v notranjo Saharo, so bili brezuspešni. Od velike vročine razbeljeni pesek, v katerega se popotnikov čevljev globoko vdira, neznosna zračna toplota, pomanjkanje vode, prašni veter Gebli, roparski narodi, pred vsemi grozovitimi Tuaregi, so onemogočili odkritje Sahare. Nevarno in težavno pot bo nastopil pogumni zrakovalec s petimi tovariši. Naj bi bil bolj srečen, kakor drzni Andree na severu!

33 let v temnici. Bivši hajduški harambaša Andrija Šimić je bil v letih 1869—71 strah in trepet v gorenji Hercegovini. L. 1871 je bil v Spljetu obsojen na dosmrtno temnico. Preživel je torej 29 let v Kopru. Sedaj je pomiloščen kot zadnji svoje hajduške družbe.

Poltretji milijon ljudi izročen lakoti. Podkralj indijski je sporočil v London, da je vedno manj nade na zadostujočo žetev v Indiji. Več krajev bo skoro brez hrane: 2,226.000 ljudi bo prihodnje leto trpelo lakoto.

Proti kletvini je izdal župan španskega mesta Saragose ostre naredbe. Ali ne bi bilo tudi pri nas dobro kaj podobnega? Naši „Narodovci“ kolnejo po gostilnah in kavarnah kakor cigani, in si domišljjujejo, da obstoji v tem »inteligenca«. Tudi šolarji že kolnejo, kakor huzarji.

Svatje utonili so blizu Vranika na Hrvatskem. Vozili so se s sanmi proti domu. Hlapci so bili pijani ter so zavili v — vodo. Poleg ženina utopilo se je še 11 svatov.

Hudo maščevanje je doletelo neko prusko sodnijo. Nek kmet se je vsled obsodbe tako razsrdil, da je slavni sodniji poslal pismo polno psovk in priložil — petdeset uši. Obljubil je, da jih še pošlje.

33 otrok utonilo je na drsališču Frelinghien na nemško francoski meji. Udril se jim je led.

Srečno izgubljeno! V češki vasi L. je bil semenj. Neka žena je na semnju naredila dobro kupčijo. Nazajgrede položi mošnjček na cestni kamen in prešteje denarce. Nato še malo posedi, da si odpočije, in gre nato domov. Doma pa vidi, da nima mošnjčka. Pozabila ga je na kamnu. Hitro teče nazaj, pa kamen je prazen. Vsa žalostna išče ob cesti, in kakih sto korakov od kamna najde mošnjček na tleh. Odpre ga, da vidi, če je kaj v njem. Pa čudo: v mošnjčku je 7 gl. več, nego prej. Oni, ki je bil našel mošnjček, se ga je polastil, vtaknil še svoj denar vanj, in nato vse skupaj izgubil.

Mačja smrt. V Adrijanu v deželi Midrigan je strašno veliko maček. Na 1100 prebivalcev pride 5500 maček, torej tri na jednega človeka, kar je vendar preveč. Občinski svet je ukazal splošno mačjo

smrt, in vse je šlo v boj zoper mačke. Mački so besni, se pogumno branijo in skrivajo po luknjah.

Ljudožrci še niso izumrli, kakor kaže sledeči dogodek z admiralskih otokov severno od Nove Gvineje. Dne 22. vel. srpana t. l. je tam sedel pred hišo trgovec z imenom Meeger in je štel denar. Mož se je zanašal na svojo izredno telesno moč. Pa glavar tamošnjih divjakov in njegov sin sta prišla k njemu. Kar ga je jeden podrl na tla. Sin trgovčev udari precej po divjaku, in hlapec teče v hišo po puško. A puška ni bila nabita, patrone so bile izstreljene. Divjaka sta sedaj ubila trgovca z obema sinoma in s štirimi delavci, vlekla mrljice v gozd, kjer so jih divjaki požrli.

Misijonska poročila.

Katoliški zavodi med pagani.

Rodovitna in bogata je dežela Indija; toda siromaki so njeni prebivalci, ki so stiskani in izkoriščani od lakomnih Angležev in več ali manj tavajo v temi poganstva. Že sv. apostol Tomaž je označeval Indijancem Kristusa; pred 200 leti pa sveti Frančišek Ks. in danes prižigajo tem nevernikom misijonarji luč sv. vere. Kakor mogočen, skoro 9000 m visok zid branijo to lepo zemljo pred mrzlim severom veličastne, z večnim snegom pokrite Himalajske gore. V prijetni dolinici na podnožju teh gor pa leži mesto Dardšiling, ki je najlepše letovišče bogatih in imenitnih Indijancev. In v tem mestecu, ki leži v sredi nevernih Bramanov in Mohamedanov, je sv. katoliška cerkev veličastno zastopana. Misijonarji so sezidali leta 1888. na lepem hribu lep prostoren konvikt (zavod), v katerem vzgojujejo mladino. Zaradi zdravega kraja, lepe lege, največ pa zaradi temeljitega pouka je ta zavod dobro znan po Indiji in že sedaj šteje nad 200 gojencev.

To pripravno mesto izvolile pa so si tudi Irske šolske sestre in so ustanovile zavod za deklice, katerega obiskujejo hčere najimenitnejših Indijancev.

V mestu Dardšilingu je 300 mož močna angleška posadka, ki ne obstoji iz luteranskih Angležev, ampak katoliških Ircev.

Poleg tega je tu zdravilišče za angleško indijsko armado.

(Konec prih.)

Slovarček nenavadnih besed.

Pedagog, vzgojitelj, kdor vzgaja, vzreja otroke. Učiteljji so pedagogi, ker je njih poklic v šoli vzrejati otroke, učiti jih in zlahtniti jim srce, vzgojiti jih za življenje, da bi bili kdaj pošteni in dobri, pametni in razsodni udje človeške družbe.

Fantazija je to, kar sicer tudi imenujemo domišljija. Kaj pa je domišljija? Če sedajle, ko sem v mestu daleč proč od domačega kraja, zaprem oči ter se zamislim na do-

mače kraje, se mi prikazujejo v duši znane podobe; ne gledam z očmi, in vendar nekako vidim belo domačo cerkev z visokim zvonikom, belo cesto, ob cesti vas, po vasi šumljajoči potoček, znane obraze znancev in prijateljev. Vse te podobe se mi snujejo v duhu. Tista dušna moč, ki jih snuje, se imenuje domišljija, fantazija.

Apostrof. Najbolje je, če vam pokažem apostrof. Kaj ne, pesem takole pravi: „kje so moje rožice, pisane in bele“ — Druga pa pravi takole: „Je pa davi slan'ca pala, je vse rož'ce pomorila“... Enkrat rožice, drugič pa rož'ce; enkrat ! izgovorimo, drugič ga spustimo. Če v pisani pesmi izpustimo zaradi lepšega kako črko, napravimo znamenje '. Namesto rožica zapišemo rož'ca. To znamenje se imenuje opuščaj ali po tuje apostrof.

Moderno. Gotovo veste, kaj je moda. Če začne gospoda po mestih nositi drugačno novo obleko, novega „forma“ klobuke, repetnice na ramah, kožuhe in cele zverine okrog vratu, pravimo, da je prišla nova moda. Vsaka hoče imeti tak klobuk, tako obrobjeno suknjo, ker je to v modi. Kar pa je v modi, je moderno. Moderno je torej to, kar je novo, doslej še nenavadno, kar je vpeljala nova šega, nova doba, kar je novošegno, novodobno. Besedo moderno rabimo posebno o umetnosti, slikarstvu, pesništvu, ker so zdaj umetniki, slikarji in pesniki ubrali nova pota. Kar se je starim zdelo lepo, to so moderni zavrgli. Če vidite kje kako podobo, na njej pa kak zmazek, da ne veste kaj je, vse pošastno, zeleno in rumeno, vedite, da je to moderno.

Absurdno je to, kar je posebno neumno, bedasto, noro.

Za smeh in kratek čas.

(Iz otročjih ust.) Mati: „No Tonček, kaj želiš enkrat biti?“ — Tonček: „Pesnik.“ — Mati: „Zakaj pa ravno pesnik?“ — Tonček: „Zato, ker se pesniku ni treba nič učiti — njemu samo od sebe vse v glavo pade!“

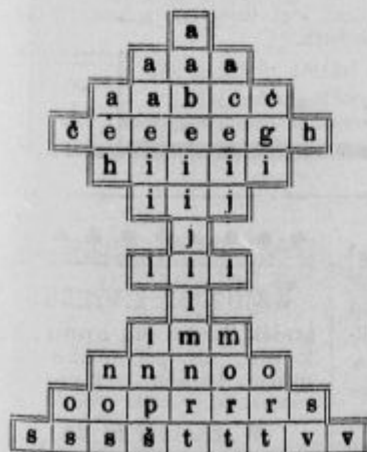
(V gostilni.) Matija: „Janez, ali verjameš, da sedaj več govore moški kot ženske?“ Janez: „Kako to?“ Matija: „V ženski družbi slišiš navadno le dve besedi: „kiklja, ruta,“ med moškimi pa gotovo tri: „žganje, tobak in hudič.“

(Za besedo prijel.) A.: „Joj, kako me leva dlan srbi!“ — Prijatelj: „To kaže, da boš danes dobil denar.“ — A.: „Imaš prav — posodi mi pet goldinarjev!“

Uganke.

I.

(Sestavil Fr. V.)

soglasnik
orožje
žuželka
trg na Dolenjskem
hišno orodje
del drevesa
samoglasnik
pritok Donave
samoglasnik
del voza
glasbeno orodje
hišna oprava
moško ime.

Srednje črke prav pogojenih besed brane od zgoraj navzdol dajo ime visokega cerkvenega dostojanstvenika.

II.

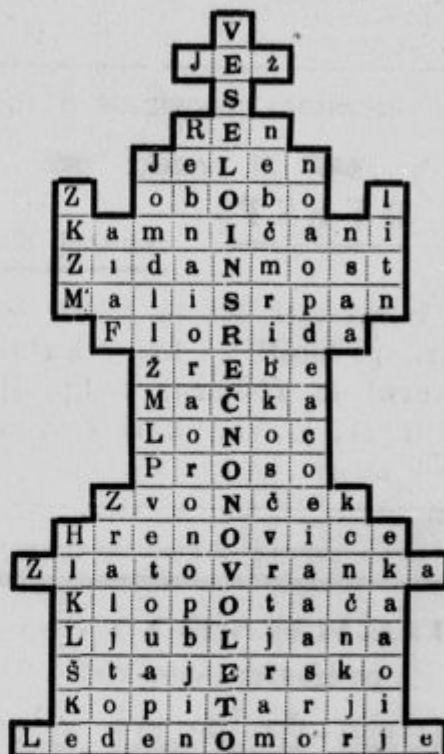
Prvo del telesa,
Drugo ne nebesa,
Zdaj pa združi to,
Ni li res gorko?

III.

Bilo ga nikdar ni in ga ne bo,
Danes samó je, kaj neki je to?

Rešitev ugank v zadnji številki:

I.

II.

Duh - oven = duhoven.

III.

Abeceda.

Vsetri so prav uganili: Matija Bobnar, posestnik in župan v Lahovčah; Ivan Fatur na Rakeku; Lovro Sušnik, dijak, in Val. Sušnik, posestnik v Breznici nad Škofjo Loko; Franc in Mihael Bokalič v Mengšu; Jožef Žagar in Matilda Ambrožič v Stari Loki; Janez Rupnik v Zadlogu pod Tisovim vrhom; Ana Fric v Spitaliču; Benedikt Karner, uradnik drž. železn. v Šmartnem pri Slov. Gradcu; Lavoslav Vitovič, dijak v Ljubljani; Ivanka Majer v Ljubljani; Miroslav Vagaja, dijak v Ljubljani.

I. in II.: Jan. Andolšek v Trnji pri Vel. Loki.

I. in III.: Anton in Matija Malnarič v Krupi na Dolenj.: Fran Pohar v Studencih pri Mariboru.

II. in III.: Andrej Porenta v Virmažah; Franc Jenko, posestnik v Pungertu pri Škofji Loki; Ortmannov Tine iz Virmaž; Janez Jamšek, kmetski fant, in Marija Klopčič, dekle, v Svinjah pri Moravčah; Franc Šefman, cerkvenik na Robu; Josip Zorko v Široki Šeti pri Vačah; J. Levstik v G. pri Vel. Laščah; Franjo Kovačič, čevlji. mojster v Borovnici; Franc in Janez Triller ter Franc Kovačič, kmečki fantje pri Sv. Duhu; Anton Drobnik, kmečki fant v Babencih pri Ljutomeru; Peter Resman v Begunjah na Gorenj.; Marija Sila v Trebnjem; Jera Triller, dekle v Starem Dvoru; Ivan Jelen v Hlebcah pri Lescah; J. Lahovnik v Šmartnu pri Velenj.

II.: Andrej, Simon in Franc Knific, Janez Aljaž, Franc Rebolj v Hrašah pri Smledniku; Zejka Kovačič v Pristavi na Spod Štajerskem; Studenški fant France; Ivan Dren in Josip Šuštar, kostanjarja na Dunaju.

III.: Martin Klopčič, kmečki fant v Vrhpolju pri Moravčah; Fran in Franciška Vavpotič v Tunjicah.

Prihodnja številka »DOMOLJUBA« izide dne 18. januarija 1900 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 23. decembra:	66	15	79	77	70
Praga, 20. decembra:	34	46	26	23	16
Line, 16. decembra:	9	14	70	67	18
Brno, 27. decembra:	63	76	73	72	67

P O V E S T I

XI. zvezek:

Andrej Kalan

izšel je ravnokar ter se dobiva komad 20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani. Tudi III., IV., V., VI., VII. in VIII. zvezek so še v zalogi.

HERBABNY-jev

podfosfornastc-kisli 415 20-20

apneno-železni sirup.

Ta 30 let z največjim uspehom rabljeni prsni sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si privajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljuje fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. 107 (20-8)

Cena steklenici 1. glđ 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje.

Prosimo, da se vedno izrecno zahteva Herbabny-jev apneno-železni sirup. Kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamašku ime, »Herbabny« vtisnjeno z vzvišenimi črkami in nosi vsaka steklenica poleg stoječo uradno registrov. varstveno znamko, na katere znamenja naj se blagovoli paziti.

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII./2, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skore v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod.

Društvo za dietetične izdelke, Curih.

Enterorosa

idealno dietetično zdravilo za odrasle in otroke.

S prav izrednim vspehom se rabi pri slabem prebavljenju, pri akutnem in kroničnem želodčnem in črevesnem katarru, driski, kolelini — tudi tedaj, če druga sredstva ne pomagajo. To spričujejo profesorji, zdravniki in zahvalna pisma privatnikov. V vsaki hiši naj bi jo imeli.

Prodaja se v puščah in škatljah po 1 glđ. 50 kr. in 60 kr.

Apneni kasein

(Calcium - Phosphat - Casein) v obliki praška.

Izredni živež za veliko in malo.

Edino umen način, apno v večji meri spraviti v organizem, kadar je tega treba zaradi zdravja.

Redi kri in virjuje kosti, je toraj priporočati že malim otrokom.

Poseben učinek napravlja pri bledici, malokrvnosti, pri živčnih boleznih, škrofelnih, krivici; je porodnicam in drugim krepilo prve vrste. 456 18-13

Potrjeno po veljakh.

Prodaja se v puščah po 1 glđ. 50 kr.

« Dobiti je v vseh lekarnah. »

Varstvena znamka: Sldro.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

iz lekarne Richter jeve v Pragi,

pripoznano izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobiti steklenica po 40 kr., 70 kr., in 1 glđ. v vseh lekarnah. Zahteva naj se le 509 15-4

sploh priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvirnih steklenicah z našo varstveno znamko „Sldro“ iz Richterjeve lekarne ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s to varstveno znamko kot pristni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi, Elisabethstrasse 5

Ljubite svoje sovražnike!

Povest iz maorskih vojsk na Novi Zelandiji. Pisal o. I. Spillmann J. D., poslovenile č. škofjeloške uršulinke. S štirimi podobami. — Založila „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani. Stane mehko vezano 20 kr., trdovezano 30 kr. Po pošti poslano 5 kr. več.

Najboljši živinski

prašek Barthel-nov, apno za krmo, rus. pat. maža za usnje, tolšča za kopita in vozove itd. v ceno prodaja

M Barthel in dr.

Dunaj X., Keplergasse 20 Opis brezplačno.

Lekarna Trnkóczy

v Ljubljani (Kranjsko)

na Mestnem trgu poleg mestne
hiše (rotovža)

priporoča nastopno našeta tekom mno-
gih let z najboljšim učinkom uporab-
ljana in preizkušena Doktor pl. Trnkóczy-
jeva zdravilna sredstva:

Pogled mestnega trga in Trnkóczy-jeve lekarnе v Ljubljani.

Najcenejše se
dobivajo vsa
zdravilna
sredstva, ako se
naročajo
po pošti

ter se najtočneje
odpošiljajo tudi,
ako se samo
en kos zahteva.

Varčnim gospodinjam, katere hočejo štediti sedaj tako dragi sladkor pri prirejanju živil, za dojenčke otroke, bolehaljoče na živcih, okrevajoče, slabotne, trpeče na pomanjkanji krvi, bledične, za bolnike in vsakogar sploh, se priporoča mesto razburjajočega, brezmočnega ruskega čaja in kave **Doktor pl. Trnkóczy-jev** kot prijetno okusno, krepčujoče, zdravo in najcenejše redilno sredstvo. Zavoj ($\frac{1}{4}$ kg vsebine) 20 kr., 14 zavojev samo gld. 250.

Kakao sladni čaj

Nadalje se priporočajo:

Doktor pl. Trnkóczy-ja

Želodčne Krogljice, Prsni, Protinski

kapljice. Dobro sredstvo za želodec. — Steklenica 20 kr., dvanajst steklenic gld. 2—

odvajalne, želodec čistilne. — Škatljica 21 kr., šest škatljic gld. 1'05. — **Pocukrane krogljice,** škatljica 40 kr., tri škatljice gld. 1—.

pljučni in kašljevi sok ali zeliščni sirup, prirejen iz lahko razkrajajočega apnenega železa olajšuje kašelj, raz-
kraja sliz, oblažuje bolečine in kašelj, pospešuje tudi
slast in tvori kri. — Steklenica 56 kr., šest stekl. gld. 250

ali drgnilni ovet (udov, evet, Gichtgeist) priporočljiv ko
bolečine v križu, rokah in nogah utešujoče in oživ-
ljaajoče vribalno sredstvo posebno po dolgotrajni
pešhoji in po težkem delu. —

Steklenica 50 kr., šest steklenic gld. 2'25.

Tinktura zoper

Kurja očesa,

prednost, da se s priloženim čopičem bolno mesto namaže. — Steklenica 40 kr., šest steklenic gld. 1'75.

preizkušeno sredstvo proti pekočim
kurjim očesom, bradavicam
trdi koži na nogah, trdim žu-
ljem in ozeblinam. Ima to veliko

Varstv. znamka. Varstv. znamka.

Ker skrbé gg. p. n. ekonomí, poljedelci, živinorejci itd. najbolj, da si vzredó zdravo in krepko živino, zato opozarjamo iste prav posebno na Doktor Trnkóczy-jeva živino-redéča sredstva.

Živino

Prasičji

meso in pospešuje odebalelost. — Zavoj 25 kr., 5 zavojev samo gld. 1—.

666 12-5

redilni prašek za notranjo porabo pri kravah, volih in konjih. Ako živina
noče vživati krme, v pridobitev in zboljšanje ml-ka se uporablja vže nad 50 let z
najboljšim uspehom. — Zavoj z navodilom uporabe 50 kr.
pet zavojev samo gld. 2—.

hranilni in redilni prašek. Ohranjujoče, varu-
joče in dijetetično sred-
stvo za prašiče. Za
notranjo uporabo; r di

Varstv. znamka.

Varstv. znamka.

!! Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje !!

Stanje hranilnih vlog 30. septembra
1899.: čez 2 milijona gld.

Denarni promet v devetih mesecih
čez 6 $\frac{1}{2}$ milijona gld.

Ljudska posojilnica

Preje: Gradišče št. 1. — Sedaj: Kongresni trg št. 2., I. nadstr.

Sprejema

 hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in
jih obrestuje po

 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vlo-
ženih 100 gld., čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1899.:
2,112 219 gld. 99 kr.

Promet v 9 mesecih od 1. Jan. do 30. sept.
1899.: 6,757.658 gld. 53 kr.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi
se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-
hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 10. oktobra 1899.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Jostp Štška, knezoškofijski kancelar
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v Št. Vidu nad Ljubljano.

Frančišek Birk,
stolni vikar v Ljubljani.

Dr. Janko Brejc,
odvet. koncip. v Ljubljani.

Dr. Andrej Karlin,
gimn. profesor v Ljubljani.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Mattja Kolar,
župnik pri D. M. Polji.

Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške
blagajne v Ljubljani.

Dr. Viljko Schweitzer,
odvetn. koncip. v Ljubljani.

Gregor Štubar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušentčnik,
stolni vikar v Ljubljani.